

LEV-LAP Szerkesztőség: Maurer György - 1125 Bp., Szarvas Gábor út 42/b.

N Y E R T Ü N K !

AZ IGYÉSZ MŰHELYRŐL

Az 1985-ös nyári táborra vonatkozó elképzelésünk 50.000,- Ft-os támogatást nyert a Művelődési Minisztérium által kiírt pályázaton. A pénzt már átutalták az ITDK számlájára - rögvést munkához is láthatunk!

A terv még a 84-es tábor során merült fel, s egy ötletrohamot szenteltünk is az ügynek. Lényege röviden, hogy egy kiválasztott faluval jócskán a tábor előtt kapcsolatba lépünk és megpróbálunk egy olyan táborozást előkészíteni, amely - a helyi-társadalom, -közösség, -viszonyok finomszerkezetéből próbál valamit megtapasztalni (nem a hideg kívülálló megközelítési módjával);
- ha a táborozók személyes képességei és némi szerencse ezt lehetővé teszi, akkor a falu „helyi társadalmának” kibontakozásáért is tenne valamit.

Az egész elképzelés még (szerencsére!) kidolgozatlan, csak forrongó ötletek vannak, tehát nyitottan várja a megvalósítókat.

Ami van:

- 50.000,- Ft, a felmerülő költségekre,
- a TEAHÁZ, mint az előkészítés használható színtere,
- segítő szándékú személyek a Társadalomtudományi, Népművelési és a Várostervező Intézetben (információkkal, tapasztalatokkal, terepismerettel stb.),
- a LEV-LAP, mint a párbeszéd, vita, toborzás fóruma,
- egy nagy halom ötlet.

Míndezek után: G Y E R T E K!

Levélben és személyesen kereshetitek Lévai Sándort. Írjátok meg, ha előkészítő-szervező-célpontosító munkát végeznének, mert akkor mielőbb találkozunk. De az is írjon január közepéig, aki csak az előkészített előkészítéstől akar részt venni.

(A Pestre utazások költségtérítését valahogy megoldjuk!)

Hogy a tábor mikor lesz? Valamikor nyáron. Talán augusztus lenne alkalmas?

Célja:

Az Információ Gyűjtő és Szolgáltató Műhely az ITDK kutató, kísérletező és szervező munkájához szükséges információk meghatározott körét gyűjti, tárolja, feldolgozza és szolgáltatja a tagok részére.

A gyűjtési kört az ITDK-kutatási hálóterve (1982. nov.) alapján próbáljuk kijelölni. Ezen belül nagyságrendi és lényegi szűkítést teszünk: nem kívánjuk gyűjteni azokat az információkat, amelyek máshol (könyvtárakban) könnyen és főleg kivehetően hozzáférhetőek; egy minőségi szűrőn csak azokat az írásokat kívánjuk átengedni, amelyek a bennük foglalt tények, adatok, gondolatok és szemléletmód alapján igazán fontosak, szükségesnek látszanak számunkra.

A műhely maga elé tűzött fel a d a t a i:

1. Gyűjt, feldolgoz és szolgáltat:

- külföldi szaklapokat, alkalmas kiadványokat;
- hazai kutatóhelyek dokumentumait;
- kéziratokat;
- dokumentum értékű hang- és képfelvételeket;
- a műhelyek és a tagok írott anyagait;
- az ITDK „mozgalmi” életének dokumentumait.

2. Források, kapcsolatok adatai:

- rokon kezdeményezések, mozgalmak, kísérletek adatai, dokumentumai, hozzájuk vezető „szálak”;
- ki, hol, mit kutat? - hazai és külföldi kutatóhelyekről (erős szűréssel);
- nehezen hozzáférhető információk lelőhelyeinek nyilvántartása (pl.: magánkönyvtárakban megbúvó szakirodalom).

3. Szerveződést, kapcsolatokat elősegítő információk:

- tagok adatai (kiegészítve érdeklődéssel, nyelvismerettel stb.);

- a műhelyek összetétele, programja;

- „munkát ajánl - munkát keres” nyilvánartás (a műhelyekben!);

- tagok közleményei az egész tagsághoz vagy annak egy részéhez címezve.

A helyzet most:

A gyűjtés megindult és a katalógizálás is. Hamarosan beadjuk az MTA Soros-Foundation Bizottságnak azt a pályázatunkat (ti. más készülő pályázat mellett), amely a fenti célok érdekében működő, megfelelő számítógépet kér. Folyamatban van a házaí kutatóintézetekkel való megbeszélés, amely azt célozza, hogy elküldjék számunkra a friss, tudományos „termést”.

MAR SZOLGÁLTATJUK!

1. Ha egy írásodat az ITDK nyilvánossága elé akarod tárni, akkor tedd a következőt:

A gépiratot küld el az IGYÉSZ Műhelynek (jobb, ha 2 pld-ban) és csatolj hozzá egy max. 10 soros „annotációt” (kivonatot). Mi az annotációt közöljük a LEV-LAP-ban.

2. Kölcsönzés

Hogy mink van, azt egyelőre a LEV-LAP-ból fogod megtudni, vagy ha személyesen megkeresel minket.

3. Fénymásolat

A birtokolni kívánt írást a te költségedre (lehetőleg olcsón) lemásoltatjuk és elküldjük.

További szolgáltatások várhatók! Egy megkötés: csak a LEV-LAP előfizetői számára!

Használati díj: új információ!

Januárban a TEAHÁZ szünetel. A februári programot a következő LEV-LAP-ban fogod megtalálni.

A TEAHÁZBAN MONDTA

MEGYESI TAMÁS:

„Indítottunk egy magánosnak történő kutatást a magyarországi hagyományos lakókörnyezeti kultúrák feltárására. Kettős céllal: egyrészt, hogy megismervén, megpróbáljunk olyan javaslatokat adni, hogy hogyan lehet ezeket megőrizni. Tehát, ahelyett, hogy szanálnánk, vagy korlátozás nélkül engednénk egy „újgazdag” „lakótorony-építkezést”, mely tökéletesen szétroncsolja városképileg is a hagyományos történeti struktúra értékeit. ... fel kellene tárni, meg kellene ismerni, és meg kellene győződni, hogy tényleg értéktelen-e, mert a felületes ítélet ezt mondja: nálunk nem volt polgárság, nincs polgári-városi építészeti hagyomány; nem úgy, mint Hollandiában, Dániában, Angliában. Így hát mi a következő évtizedekben is jobb híján föl fogjuk nyalazni a divatlapokat - a francia és angol építészeti szaklapokat -, rábökünk, hogy ilyet szeretnénk. Tehát ezt kell-e tenni, vagy netán mégis lehet valami érték a magyar hagyományos településkultúránkban?

Ez az egyik célkitűzése volt ennek a programnak, a másik még meredekebb, ti., hogy ezekből nem lehetne-e valamit tanulni. Különös tekintettel azokra az új városrészekre, amit ezek után építhetünk, és amelyeknek a léptéke - mint tudjuk - egyre inkább a kisváros felé közeledik. Az állami lakásépítés 15 % alá kezd süllyedni, egyre nagyobb hányad kerül a különböző összetételű - magánerős, félmagánerős, csoportos vagy egyéb - struktúrákba. Ezek nyilván nem 10 emeletes házat fognak építeni, hanem 2-3 emeletes, vagy esetleg földszintest - tetőtérbeépítéssel. Valamit, ami közeledek a magyar kisváros léptékéhez.

Részlet

egy - Pozsgay Imrével, a HNF OT főtitkárával készült - interjúból: „Az egyesületek azáltal, hogy nyilvánosságot teremtenek a környezetükben észlelt problémáknak, képviselik és védik közösségük érdekeit, a civil társadalmat teszik szervezetté, a politikai állam partnerévé.” „Ugyanis akarni az egyesületeket és azt mondani, hogy nálunk demokrácia van, amelyben lehetséges az állampolgárok szabad társulása az alkotmány alapján, ugyanakkor kényelmetlenségnek érezni, hogy ezek akarnak is valamit, nos, ez nem megy.”

Mi is az, hogy lakókörnyezeti kultúra? Andalúziában láttam egy csodálatos háztípust, amelyik a mór megszállásnak a kulturális hagyatéka - vagyis a mediterrán kultúrának a lakásformáiról van szó, ami általában kívülről zárt, tehát egy négyszögletes kis belső udvarra szerveződik, és van az utca felé egy kapuja. Ebben az andalúziai változatban az volt a szép, hogy a bejárat egy kicsit beljebb volt, mint az utcának a síkja. A kapu maga áttört, nagyon finom, mives, öntöttvas kapu - a lényeg az, hogy áttört, be lehet látni. El is várják, hogy az ember benézzon és nem érzik zavarónak, amikor lehet látni, hogy a család intim együttesben kávét iszik, vagy kártyáznak, vagy valamit csinálnak. Tehát van egy kulturált kis belső udvar, ami a lakásnak egy privát szférája, mégis megnyitják az utca felé. Azért van áttört kapu, hogy mindenki lássa, hogy ők milyen kulturáltan, szépen ápolják és építik ki a saját udvarukat. Ugyanez az átriumos udvar egy arab faluban döntően különbözik: sohasem áttört a kapu. Tökéletesen tömör. S ha netán van egy rés, benézni nem ajánlatos. Vagy gondoljunk a székel kapura: amikor a Kékszakállú herceg várában azt éneklik, hogy a szép könyöklő, az székel könyöklő. Ahol ki lehet könyökölni az udvarról az utcán sétáló emberek felé; lehet beszélgetni. Ez egy funkció. Nálunk nincsen könyöklő, de van lóca a házak előtt.

Egyedül ennél a lakótelepi, tizemeletes beépítésnél figyelhetjük meg - szinte kizárólagos formában - azt, hogy az épület egyszerűen eltűnik a függőleges homlokzat síkjában. Nincs kultúra; nem reagálok le azt, hogy most bemegyek. Ha belépek, akkor már borzasztó, mert akkor arra az egy lépcsőháza fel-fűzött 30-40 lakáshoz méltatlan léptékd térbe érkezem.

Meg kellene adni a módját! Ha egy család meg tudta adni ez előtt 200 évvel, nyomorult körülmények között, akkor miért nem tudjuk ma megadni 40 családnak. Ugyanennek a módját - valahogy.

Sokaknak tűnik úgy, hogy ezeknek az apró kis - tudatunk szintje alatt élő - témáknak a megformáltsága, jelenléte nagyon nagy mértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy én egy városrészben otthon érezzem magam. Itt messze nem pusztán csak

valamiféle építészeti játékról van szó, hanem egy olyan általános emberi igényről, amiről a modernizmus valahogy leszoktatott bennünket. Én úgy hívom: szerepelmélet. Arról van szó, hogy az ember kora reggeltől késő estig szerepeket játszik: ha én leszálok a villamosról és beérek az utcába, akkor én már egy másfajta ember vagyok, mint aki voltam a villamoson. Mikor belépek a kapun, újra más leszek, mert akkor az ember lépésről lépésre mindig egy kicsit jobban otthon érzi magát. Isten őrizz, ne hogy olyan városban lakjak, ahol megérkezem a villamossal és kilépve már benn vagyok a szobámban! Pontosan az az érdekes, hogy az ember a szerepváltásnak a fokozatosságát végigélje naponként, végig ünnepelje öntudatlanul; - a hétköznapnak ez a váltása, hogy innen oda megyek, bemegyek, átmegyek - ez tulajdonképpen mind esemény, ami az embert kisgyerekkorától öregkoráig végigkíséri. Ezeket végig kell élni!

Valószínűleg ez a szerepgondolat adja azt a következő ötletet, hogyha ez így van, akkor az építészet ebből a szempontból nem más, mint egy jó értelemben vett dramaturgia. Az építész dramaturg, aki bizonyos szituációknak megfelelő, jó díszleteket akar tervezni.

A lakótelep nem redukálható le arra, hogy lakom - nagyon sok egyéb is van. Majdnem azt mondhatnám, hogy ez az a malter, amelyik a lakásokat, az udvart, utcát, üzleteket igazából összeköti, és ha ez a malter nincsen, akkor a legjobb szándék mellett is az emberi környezet halmazává válik, dolgok halmazává, pontosan úgy, mint ahogy a modern városrészeink is ilyen halmazok."

SZÁLLÁST KERESÜNK

Kérjük azoknak a budapestieknek a jelentkezését, akik szállást tudnak adni egy-egy Teaházat követő éjszakára viki ITDK-soknak.

Ki írja a LEV-LAP-ot?

Te!

Minden tömör és közérdeklődésre számot tartó írást, gondolatot, információt közlünk.

D O K U M E N T U M O K (részletek)

(Az I. kerületi Tanácsnak - 14 alírdással ellátva)

Tisztelt Igazgatási Osztály!

Alulírottak, akik évek óta az (ITDK) keretében életmódkutatást folytatunk, és egy nagyobb életmódkísérletet készítünk elő, bejelentjük, hogy ezt a tevékenységet a jövőben életmódkutató egyesületként kívánjuk végezni, és ennek érdekében egyesület szervezését kezdjük el.

Budapest, 1984. augusztus 27.

(A Tanács válaszából)

... hatáskör és illetékesség hiánya miatt átteszem az életmódkutató egyesület szervezése engedélyezésére irányuló kérelmet (a Művelődési Minisztériumhoz és az Országos Rendőrfőkapitánysághoz).

Intézkedésemmel egyidejűleg felhívom a kérelmezők figyelmét, hogy érdemi döntés meghozataláig egyesület szervező tevékenység nem folytatható!

Budapest, 1984. szeptember 17.

(A Művelődési Minisztérium döntése)

Kedves Síklaky Elvtárs!

A KALÁKA Életmódkutató Egyesület szervezésével kapcsolatosan a következőkről tájékoztatjuk: Az Alapszabálytervezetből és a Programjavaslatból megállapíthatóan az Önök törekvése nem egyesületi keretet kívánó tevékenységre, hanem tudományos kísérlet folytatására irányul, ezért az elképzeléseiket tartalmazó anyagot további intézkedésre megküldtük a Népművelési Intézetnek. Kérjük, hogy ügyükben a jövőben a Népművelési Intézetet keressék meg.

Budapest, 1984. december 4.

H Í R K Ö R

C Í M E I N K

BME Építészmérnöki Kar

Fiatal építészek figyelmébe ajánljuk a Kari papír 3. számát. A „Hideg napok” című összeállítás egy fiatal építészeket „fenyegető” rendeletervezetet és az építészhallgatók erről alkotott véleményét ismerteti.

ELTE_BTK

Megjelent az Égtájak között 2. száma 37 oldalon (a VOX HUMANA Közép-Európai Társadalomtudományi Kör kiadványa). Tartalmából kiemelést érdemel Fábry Zoltán 1946-ban írt, „A vádlott megszólal” című, megrázó írása.

ELŐFIZETÉS

A LEV-LAP előállítását és postázását szívesként 2.-Ft-ért tudjuk megoldani. Ha rendszeresen kapni akarod, adj fel a címünkre (Maurer György 1125 Bp. Szarvas G. út 42/b.) 20.-Ft-ot postai feladóvényben.

Elcsúszhat az a címet írd, ahová a lapot várod.

A LEV-LAP olvasójaként a LEV-LAP írójává is váltál!
Várjuk írásaid!

2000 tájékoztató ITDK-évkönyv
Ft: Maurer György

Boldog
Új
Évet!

Művelődés:

„Művi környezet” - Lévai Sándor
1122 Bp., Városmajor u. 88.
Tel.: 155-127

„Információ Gyűjtő és Szolgáltató”
Maurer György - 1125 Bp.,
Szarvas Gábor út 42/b.

„Atheneum” (iskola, művelődés stb.)
Révész Sándor - 1098 Bp.,
Eperesdő u. 32/III.
Tel.: 477-014

„CV gazdasága” - Síklaky István
1021 Bp., Tárogató út 28.

„Kibuc-mozgalom” - Vass Péter
1024 Bp., Ezredes u. 14.

„Személyiség és közösség” - Vincze
Erzsébet, 1021 Budapest,
Tárogató út 28.

„Jövőkutató” - Gábor Éva
BME Filozófia Tanszék - 1111
Budapest, Megyeri út 16.

Térületi szervezők:

Debrecen: Valuch Tibor - 4032
Thomas Mann u. 33.

Nyíregyháza: Nyvelt Erik - 4400
Sóstói út 7/c., II/6.

Szeged: Sarnyai Zoltán - 6726
Korondi u. 4/a.
Tóth Rita - 6726
Középfasor u. 31-33.

TEHÁZ: KFKI KISZ-Klub, Budapest,
Budaörsi út 10/a.
(Bejárat a Bertalan Lajos
utcai oldalról.)